

Parlamenti cselekvési terv a klímaváltozásról

Inter-Parliamentary Union
For democracy. For everyone.

Copyright © Inter-Parliamentary Union (IPU), 2016

ISBN 078-92-9142-648-5

Cover design and layout by Simplecom Graphics
Printed in France by Imprimerie Courand et Associés

Cover photo: Children in Tokyo, Japan touch an electronic globe to learn about the predicted rise in sea levels caused by global warming. © AFP/Toru Yamanaka, 2015

Parlamenti cselekvési terv a klímaváltozásról

A parlamentek és az IPU fellépésének fokozása a
klímaváltozással szemben

Elfogadta 198. ülésén az IPU Kormányzótanácsa (Lusaka, 2016. március 23.)

Rövidítések és alapfogalmak

- Alkalmazkodás – a természetes vagy emberi rendszerek tényleges vagy várható környezeti ingerekhez vagy azok hatásaihoz történő igazítása
- C40 – Cities Climate Leadership Group, a klímaváltozás ellen összefogó nagyvárosok vezetőinek csoportja
- CO₂e – szén-dioxid ekvivalens
- COP – az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye Részese Felek Konferenciája
- GCF – Zöld Klíma Alap (Green Climate Fund)
- GEF – Globális Környezeti Alap (Global Environment Facility)
- GLOBE – Global Legislators' Organization for a Balanced Environment, a világ törvényhozóinak szervezete a kiegyensúlyozott környezetért
- Gt – gigatonna
- ICLEI – Helyi Önkormányzatok a Fenntarthatóságért (Local Governments For Sustainability)
- IIED – Nemzetközi Környezetvédelmi és Fejlesztési Intézet (International Institute for Environment and Development)
- IPCC – Éghajlat-változási Kormányközi Testület (Intergovernmental Panel on Climate Change)
- MOP – a Kiotói Jegyzőkönyv Részese Felek Találkozója
- Csökkentés – az üvegházhatású gázok kibocsátását csökkentésére irányuló kezdeményezések
- NDC – nemzeti meghatározott hozzájárulás
- NGO – civil szervezet
- PAM – Mediterrán Parlamenti Közgyűlés (Parliamentary Assembly of the Mediterranean)
- R20 – Éghajlat-politikai Cselekvési Régiók
- REDD+ – „Az erdőirtásból és az erdőpusztulásból származó kibocsátások csökkentése” (Reduced Emissions from Deforestation and Forest Degradation, REDD) programból származó csökkentési intézkedések, amelyek magukban foglalják a természetvédelmet, a fenntartható erdőgazdálkodást és – ezért REDD+ az elnevezés – az erdők szénkészletének növelését.
- SDG-k – fenntartható fejlődési célok
- UNDP – az ENSZ Fejlesztési Programja
- UNEP – az ENSZ Környezetvédelmi Programja
- UNFCCC – az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye (United Nations Framework Convention on Climate Change)
- UNISDR – az ENSZ Katasztrófakockázat-csökkentési Hivatala
- WMO – Meteorológiai Világszervezet

Tartalomjegyzék

Rövidítések és alapfogalmak	4
Bevezető	7
A veszély	7
Nemzetközi válaszlépések	8
A törvényhozók szerepe	10
A cselekvési terv	14
Várható eredmények	16
A kiemelt cselekvési területek a törvényhozók és az IPU számára	17
A törvényhozók számára	17
Az IPU számára	19
Cselekvési területek a törvényhozók számára – részletesen	20
Cselekvési területek az IPU számára – részletesen	31
Partnerségek és érdekképviseleti koalíciók	37

Bevezető

A veszély

A klímaváltozás a globális jólétet és fejlődést leginkább veszélyeztető tényezők egyike. Az üvegházhatású gázok ember általi kibocsátása miatt a nemzetközi közösség a felmelegedés pályájára került, amely visszavonhatatlanul megváltoztatja a világot. E folyamat eredményeként kezelhetetlen mértékben emelkedhet a tengerek szintje és rendkívüli módon megváltozhat az éghajlat, többek között pusztító hóhullámok, tartós aszályok és példa nélküli árvizek következhetnek be. Az emberi társadalom alapjai – az élelmiszer- és ivóvízbiztonság, az infrastruktúra, az ökoszisztéma épsége – kerülhetnek veszélybe; a hatások először a szegényeket és a sebezhetőbb csoportokat érintenék.

A child sits in an area severely affected by drought in the capital of Honduras, Tegucigalpa. *El Nino*, a weather phenomenon that occurs because of warm ocean currents, is becoming more severe as the effects of climate change increase. It is causing the worst drought in decades in Central America. © AFP/Orlando Sierra, 2016

Nemzetközi válaszlépések

A világ parlamentjeinek képviselőiként megerősítjük a globális üvegházhatású gázok kibocsátás csökkentésének sürgető szükségét, hogy a globális átlaghőmérséklet-emelkedés jóval 2 Celsius fokon belül maradjon az iparosodás előtti időkhöz képest; valamint, hogy folytassuk erőfeszítéseinket annak érdekében, hogy a hőmérséklet-emelkedés legfeljebb 1,5 Celsius fokkal haladja meg az iparosodás előtti szinteket, felismerve, hogy ez jelentősen csökkentené a klímaváltozás veszélyeit és hatásait¹. Az ezekre az igényekre adandó válaszlépések alapját a Párizsi Megállapodásként ismert új nemzetközi megállapodás jelenti, kiegészítve nemzeti jogszabályokkal, szakpolitikákkal és szabályozással, amelyekhez regionális és szubnacionális cselekvések tartoznak. Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye (UNFCCC), amelynek keretében a Párizsi Megállapodást is

elfogadták, egyike annak a három egymással összefüggő nemzetközi folyamatnak, amelyek 2015-ben jelentős döntéseket eredményeztek. Ahhoz, hogy ezek hatékonyak lehessenek, egymást kiegészítve és kölcsönösen megerősítve kell működniük.

„Fontos [...] arra bátorítani a parlamenti képviselőket, hogy támogassák a katasztrófakockázat-csökkentés bevezetését új jogszabályok kidolgozásával – vagy meglévő szabályok módosításával – és költségvetési források elkülönítésével”. [...] „Az Interparlamentáris Unió és más érintett regionális szervek és parlamenti fórumok a továbbiakban is támogassák a katasztrófakockázat-csökkentést, valamint hirdessék ennek fontosságát, a megfelelő nemzeti jogi keretek megerősítése mellett”.

Szendai Katasztrófakockázat-csökkentési Keret 2015–2030

¹ Lásd COP döntés, FCCC/CP/2015/L.9 függelék („Párizsi Megállapodás”), 2. cikk.

Először: márciusban az Egyesült Nemzetek Szervezete 3. Katasztrófakockázat-csökkentési Világkonferenciája elfogadta a Szendai Katasztrófakockázat-csökkentési Keretet a 2015–2030 közötti időszakra. Ebben felszólítják az IPU-t és más szervezeteket, hogy továbbra is támogassák és hirdessék a megfelelő nemzeti jogi keretek megerősítését.

Másodsor: szeptemberben az állam- és kormányfők New York-i találkozójukon elfogadták az Egyesült Nemzetek Szervezete Közgyűlése határozatát „Világunk átalakítása: a fenntartható fejlődés 2030-ig szóló programja” címmel. Ez magában foglalta a millenniumi fejlesztési célokat felváltó fenntartható fejlődési célokat (Sustainable Development Goals – SDG-k), és külön kiemelte a parlamentek kulcsfontosságú szerepét ezen célok megvalósításában.

Végezetül, decemberben az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye (UNFCCC) Részes Felek Konferenciájának 21. ülésén (COP 21) és a Kiotói Jegyzőkönyv Részes Felek Találkozásójának 11. ülésén (CMP 11) elfogadtak egy új, egyetemes, a széndioxid-kibocsátás csökkentésére irányuló jogi eszközt – a Párizsi Megállapodást –, amely 2020-ban lépne hatályba.

„Szintén elismerjük azt a kulcsfontosságú szerepet, amelyet a nemzeti parlamentek játszanak vállalásaink hatékony megvalósításában a jogszabályok és költségvetések elfogadásán keresztül, valamint az elszámoltatás terén.”

Az ENSZ-csúcstalálkozó záródokumentuma a 2015 utáni fejlesztési program elfogadásáról

A törvényhozók szerepe

Ahhoz, hogy ezek a nemzetközi egyezmények hitelesek, hatékonyak és jogilag betartathatóak legyenek, át kell őket ültetni a nemzeti jogrendbe, ehhez pedig megfelelő költségvetési forrásokat kell társítani, és a kormányzati teljesítményt alapos ellenőrzés alá kell vonni. A parlamentek így módon a klímaváltozásra adott válaszlépések középpontjába kerülnek.

A parlamentek nemcsak ahhoz rendelkeznek megfelelő adottságokkal, hogy ellenőrizzék a kormányzatok válaszait a klímaváltozással kapcsolatos nemzeti és nemzetközi kérdésekre, de ahhoz is, hogy elszámoltathassák nemzetük végrehajtó hatalmát azok cselekedeteit – vagy éppen cselekedeteik hiányát – illetően. Ezenfelül pedig a parlamenti képviselők feladata megteremteni az összeköttetést a választók, a kormányok és a globális szinten meghozott döntések között.

Protestors, during the United Nations conference on climate change in Paris in 2015, made their opinions clear that it was time to take serious action to curb emissions of the greenhouse gases that threaten to wreak havoc on the earth's climate.
© Anadolu Agency/AFP/Mustafa Yalcin, 2015

A nemzeti jogszabályok és a nemzetközi egyezmények kölcsönösen erősítik egymást. A 2015-ös Párizsi Megállapodásról szóló tárgyalások előtt a nemzeti jogszabályok megmutatták a lehetőségeket, és ezzel segítettek megteremteni azokat a körülményeket, amelyek eredménye egy ambiciózusabb nemzetközi egyezmény lehetett. 2015 után elvárás, hogy a nemzeti jogszabályok segítsék a kormányzatok által Párizsban tett vállalások és hozzájárulások maximálisan hatékony végrehajtását.

Átgondolt klímavédelmi jogszabályokkal komoly eredmények érhetők el nemzeti és helyi szinten számos kapcsolódó területen: megerősíthető az energiabiztonság, javulhat az emberek egészsége és a levegő minősége, csökkenthető a katasztrófák kockázata, növelhető a fenntartható energiához való hozzáférés, valamint a tiszta és belföldi

energiaforrásokba történő befektetés, továbbá minőségi munkahelyek hozhatóak létre.

Amikor a parlamentek a Párizsi Megállapodásra adandó törvényhozási válaszlépéseket vizsgálják, sok tapasztalatra támaszkodhatnak. A 2015-ös globális klímavédelmi jogszabályok tanulmánya (*The 2015 Global Climate Legislation Study*)² a világ 98 országával és az EU-val foglalkozik, amelyek együttesen az üvegházhatású gázok világszintű kibocsátásának 93%-áért felelősek. A tanulmány kimutatta, hogy 2014 végén 804 klímaváltozással kapcsolatos jogszabály és szakpolitika volt hatályban. 1997-ben csupán 54 ilyen jogszabály és szakpolitika volt érvényben, 2009-ben pedig – amikor elfogadták a Koppenhágai Egyezményt – 426. Napjainkban 58 országban létezik

² Nachmany et al., 2015, „The 2015 Global Climate Legislation Study – A Review of Climate Change Legislation in 99 countries”

„keretjogszály”³, amely a klímapolitika stratégiai megközelítését szorgalmazza. Lényeges, hogy tanulmányok kimutatták: a klímavédelmi jogszályok politikailag semlegesek – a klímavédelmi jogszályok elfogadására irányuló hajlandóság tekintetében nincs különbség baloldali és jobboldali kormányok között⁴.

A törvényhozási folyamat ellenére továbbra is jelentős szakadék van az ambíciók jelenlegi összesített szintje és azon vállalások szintje között, amely ahhoz lenne

szükséges, hogy a 2 Celsius fokos határt ne haladjuk meg.

Ahogy az Egyesült Nemzetek Szervezete Környezetvédelmi Programja (UNEP) 2015-ös *Kibocsátási Rész Jelentése*⁵ leszögezi: „A feltétel nélküli, nemzetileg meghatározott szándékolt hozzájárulás (INDC) teljes érvényesítése esetén történő hozzájárulás és a legkisebb költségű kibocsátási szint közötti kibocsátási rés, amely ahhoz szükséges, hogy a 2 °C emelkedés alatt maradjunk, a becslések szerint 14 GtCO₂e (tartomány: 12–17) 2030-ban és 7 GtCO₂e (tartomány: 5–10) 2025-ben.” Ha a feltételes INDC-ket is maradéktalanul teljesítettként beleszámítjuk, a kibocsátási rés a becslések szerint 2030-ban 12 GtCO₂e (tartomány: 10–15), 2025-ben pedig 5 GtCO₂e

3 „Keretjogszálynak” nevezzük azt a „törvényt vagy azzal egyenrangú rendeletet, amely megadja a klímapolitika átfogó és egységes alapját, amely a klímaváltozás megelőzése vagy az alkalmazkodás (vagy mindkettő) több aspektusával vagy területével foglalkozik holisztikus, átvéelő módon”

4 Fankhauser et al., 2014, „Domestic dynamics and international influence: What explains the passage of climate change legislation?” Lásd a következő hivatkozást: <http://www.lse.ac.uk/GranthamInstitute/wp-content/uploads/2014/05/Wp156-Domestic-dynamics-and-international-influence-what-explains-the-passage-of-climate-change-legislation.pdf>

5 UNEP 2015. The Emissions Gap Report 2015. Egyesült Nemzetek Szervezete Környezetvédelmi Programja (UNEP), Nairobi.

(tartomány: 4–8). Egyértelmű, hogy a 1,5 °C-os célkitűzés eléréséhez a rés szélesedik.

Léteznek továbbá rések az alkalmazkodási válaszlépésekben is. A 2014-es UNEP *Alkalmazkodási Rész Jelentés*⁶ leszögezi: „Az alkalmazkodási rés általánosságban meghatározható a ténylegesen bevezetett alkalmazkodás és a társadalmilag lefektetett célok különbségeként, amelyet javarészt a klímaváltozás elviselt hatásaihoz kapcsolódó preferenciák határoznak meg, és amely tükrözi az erőforrásokban jelentkező korlátokat és az egymással versengő célkitűzéseket.” Az alkalmazkodási potenciál kiaknázást három kiemelt tényező határozza meg: a pénzügyi lehetőségek, a technológia és a tudás, amelyekkel rövid és hosszú távon csökkenthetőek a

kockázatok és a hatások. Egyelőre a három tényező nem áll megfelelő módon rendelkezésre.

Éppen a klímaváltozásra adott nemzetközi válaszlépésekben tapasztalható rések miatt olyan fontos ez a cselekvési terv. Lehetővé kell tenni a parlamenti képviselők számára, hogy a klímaváltozáshoz kapcsolódó témákat átültethessék nemzeti és nemzetközi szintről helyi szintre, illetve fordítva.

6 UNEP 2014. The Adaptation Gap Report 2014. Egyesült Nemzetek Szervezete Környezetvédelmi Programja (UNEP), Nairobi.

A cselekvési terv

A parlamenti klímavédelmi cselekvési terv középpontjában a parlamentek klímaváltozásra adott nemzetközi válaszlépések megerősítésében betöltött szerepe áll. A cselekvési tervet a Szendai Katasztrófa kockázat-csökkentési Keret kontextusában kell értelmezni, különösen az (a) és (d) célkitűzésekhez kapcsolódóan, valamint a fenntartható fejlődési célok (SDG) tükrében. Mindent el kell követni annak érdekében, hogy a három ENSZ-folyamatra adott törvényhozási válaszok következetesek legyenek és egymást erősítsék.

A cselekvési terv céljai a következők:

- Szolgáljon útmutatóul a parlamenti képviselők és a parlamentek számára (beleértve a szervezeti felépítésüket és rendszereiket) a Párizsi Megállapodásra adott válaszaik tekintetében, hogy a klímaváltozással kapcsolatos törvényhozási reakciók nemzeti szinten is megfelelő legyenek és illeszkedjenek az UNFCCC-hez;

- Mutassa be és kommunikálja, hogy mindeddig milyen átfogó fejlődés ment végbe, valamint tegye közzé az eddig felhalmozott mélyreható tapasztalatokat;
- Tegyen javaslatokat a kormányzati munka hatékony ellenőrzését lehetővé tevő mechanizmusokra, és dolgozza ki ezeket;
- Tegyen javaslatokat a végrehajtó és a törvényhozói hatalom közötti kapcsolat erősítését szolgáló intézkedésekre, valamint a parlamentek és a civil társadalom közötti kapcsolatok erősítésére a klímavédelmi teendők terén.

A cselekvési terv négy kiemelt törvényhozói területre koncentrálna, illetve négy területet azonosít be az IPU számára, valamint javaslatokat tesz a megvalósításra.

[Climate change refugees struggle to survive in Bangladesh's capital city, Dhaka. As extreme weather, floods and drought force them to flee their homes, the only solution for most people is to move to the capital.](#) © Nur Photo/AFP/Jonathan Raa, 2013

Várható eredmények

- 2016 végéig: A klímaváltozásra vonatkozóan meglévő nemzeti törvényhozói válaszlépések átfogó áttekintése valamennyi tagállamban annak érdekében, hogy felmérhessék ezek Párizsi Megállapodáshoz, a Szendai Megállapodás kapcsolódó céljaihoz, valamint a fenntartható fejlődési célokhoz (SDG) való illeszkedését. Az áttekintésnek ki kell térnie az intézmények feltérképezésére és a hatékony értékelésre is.
- 2017. végéig: Ahol releváns, a parlamentek készítsék el törvénymódosító javaslatukat a meglévő jogszabályokhoz, illetve dolgozzanak ki új törvényeket annak érdekében, hogy a nemzeti jogszabályi környezet megfelelően illeszkedjen a Párizsi Megállapodáshoz.
- 2017. végéig: Olyan erőteljes mechanizmusok életbe léptetése, amelyekkel ellenőrizhető a kormányok teljesítménye a nemzeti és nemzetközi kötelezettségeknek történő megfelelés terén.
- 2017. végéig: Olyan mechanizmusok bevezetése, amelyek erősítik a kapcsolatot a végrehajtó és a törvényhozó hatalmi ág között.
- 2018. június végéig: A Párizsi Megállapodás ratifikálása, elfogadása, jóváhagyása, illetve az ahhoz való csatlakozás (amelyik releváns).

A kiemelt cselekvési területek a törvényhozók és az IPU számára

A törvényhozók számára

1. cselekvési terület Annak biztosítása, hogy minden erőfeszítés és intézkedés megtörténjen annak érdekében, hogy kialakuljon egy, a nemzeti klímavédelmi célkitűzéseknek és a Párizsi Megállapodásnak egyaránt megfelelő nemzeti törvényhozói válasz a klímaváltozásra. A csökkentés terén ez azt jelenti, hogy a jogszabályok feleljenek meg annak a célkitűzésnek, hogy a globális éves átlaghőmérséklet-emelkedést az iparosodást megelőző szinthez képest jóval 2 °C alatt tartják; az alkalmazkodás terén pedig azt jelenti, hogy meglévő vagy új eszközök és mechanizmusok segítségével – beleértve a kockázateértékelést és a modellezést, a nemzeti katasztrófakár-adatbázisokat és a korai figyelmeztető

Chinese students wear masks against heavy smog in Jinan City, in east China. China pledged to reduce toxic emissions from coal-burning factories during the COP21 Climate Conference in Paris. © Imagine China/AFP/Chen Ning, 2015

rendszereket – minimalizálni és kezelni kell a nemzeti klímavédelmi kockázatokat.

2. cselekvési terület A Kiotói Jegyzőkönyv Dohai Módosítása ratifikálásának és hatálybaléptetésének felgyorsítása, a Párizsi Megállapodás legkésőbb 2018. június végéig történő gyors ratifikálásának, elfogadásának, jóváhagyásának vagy az ahhoz való csatlakozásnak a támogatása.

3. cselekvési terület A nemzeti és nemzetközi kötelezettségek ellenőrzésének megerősítése, beleértve a nemzeti jogszabályok kormány általi végrehajtását, az átláthatóság fokozását, a klímavédelmi tevékenységek elszámoltathatóságát és a jelentéstételt.

4. cselekvési terület A nemzeti klímavédelmi jogszabályok és más társadalmi célkitűzések között fennálló következetesség és párhuzamok

fejlesztése, többek között a szegénység csökkentése, a katasztrófakockázat csökkentése, az energiához történő hozzáférés javítása, a nemek közötti egyenlőség megvalósítása és az ökoszisztémák védelme terén.

Az IPU számára

1. cselekvési terület A klímaváltozás tudatosítása a parlamenti képviselők körében, valamint pártokon átívelő támogatás megteremtése a klímaváltozás nemzeti kockázatainak kezeléséhez.

2. cselekvési terület A legjobb törvényhozási és ellenőrzési gyakorlatok bemutatásának hirdetése és támogatása.

3. cselekvési terület A törvényhozók és az Egyesült Nemzetek Szervezete közötti kapcsolat megerősítése, többek között a fokozott párbeszéd előmozdítása a törvényhozók és az ENSZ-folyamatok vezető tisztségviselői között; a törvényhozók ENSZ-tárgyalásokhoz való könnyebb hozzáféréseinek támogatása.

4. cselekvési terület A törvényhozók és az érintett civil társadalmi szervezetek közötti kapcsolatok megerősítésének támogatása.

Cselekvési területek a törvényhozók számára – részletesen

1. cselekvési terület Annak biztosítása, hogy minden erőfeszítés és intézkedés megtörténjen annak érdekében, hogy kialakuljon egy, a nemzeti klímavédelmi célkitűzéseknek és a Párizsi Megállapodásnak egyaránt megfelelő nemzeti törvényhozói válasz a klímaváltozásra. A kibocsátás-csökkentés terén ez azt jelenti, hogy a jogszabályok feleljenek meg annak a célkitűzésnek, hogy a globális éves átlaghőmérséklet-emelkedést az iparosodást megelőző szinthez képest jóval 2 °C alatt tartják; az alkalmazkodás terén pedig azt jelenti, hogy meglévő vagy új eszközök és mechanizmusok segítségével – beleértve a kockázatértékelést és a modellezést, a nemzeti katasztrófakár-adatbázisokat és a korai figyelmeztető rendszereket – minimalizálni és kezelni kell a nemzeti klímavédelmi kockázatokat.

Nem létezik egyetlen, mindenhol egyformán alkalmazható megközelítés. A jogszabályoknak illeszkedniük kell a nemzeti sajátosságokhoz, és figyelembe kell venni az olyan tényezőket, mint a gazdasági struktúra, a fejlettségi szint, a klímaváltozás kockázatának való kitétség, a törvényhozói kultúra, a közvélemény és a politikai vezetés. Azon túl pedig, hogy megadja a nemzeti szakpolitikák és intézkedések keretét, a jogszabályok a szubnacionális cselekvés előmozdításában is szerepet játszanak.

Javaslatok a folyamatra vonatkozóan

- 1 A meglévő klímavédelmi jogszabályok alapos áttekintése a jelenlegi jogszabályi alapok és a hiányosságok feltérképezéséhez;
- 2 Ahol releváns, el kell készíteni a meglévő jogszabályok módosításait, hogy azok megfeleljenek a klímavédelmi célkitűzéseknek, beleértve az NDC-ket, a Szendai Keretet, az SDG-ket és a terminológiát;

3 Érdemes megfontolni, van-e szükség új jogszabályokra.

Javaslatok a nemzeti jogszabályok tartalmára vonatkozóan

A klímaváltozásra adott hatékony törvényhozói válasz több rétegből épül fel:

- 1 Információk: a döntéshozatal alapja;
- 2 Célkitűzések: a hosszú távú célok felé mutató pálya meghatározása;
- 3 Szakpolitikák: erőteljes szakpolitikák és intézkedések kidolgozása a célkitűzések megvalósítása érdekében, reagálás az országspecifikus kihívásokra, valamint a szubnacionális cselekvés elősegítése;

4 Intézményi teendők: a megvalósításhoz szükséges lépések kidolgozása, azok delegálása és a megvalósítás ellenőrzése; és

5 Finanszírozás: a szakpolitikák megvalósításának lehetővé tétele a célkitűzések elérése érdekében, valamint – amennyiben releváns – a klímaüggyel kapcsolatos nemzetközi pénzügyi kötelezettségeknek történő megfelelés.

Információk

Az alap, amelyre minden célkitűzés és szakpolitika épül. Az információkat rendszeresen és szisztematikusan frissíteni kell, és nemzetközi elszámolási szabványokon kell alapulniuk.

- Csökkentés: olyan leltár az üvegházhatású gázokról, amely minden szektor saját üvegházhatású gáz kibocsátásának kötelező, gyors és szisztematikus jelentéstételére épül;

- Alkalmazkodás: nemzeti katasztrófakár-adatok és rendszeres nemzeti kockázatelemzések a klímaügyi kockázatokhoz történő alkalmazkodáshoz szükséges lépések felméréséhez.

Célkitűzések

El kell készíteni a hosszú távú célkitűzéseket, amelyeket rövid és közepes távú célok egészítenek ki. Fontos a hosszú távú pálya meghatározása, és fontos olyan politikai jelzések küldése, amelyek egyértelművé teszik, hogy a magas kibocsátású gazdaság átalakul alacsony kibocsátásúvá, és hogy a politika kezeli a klímaváltozásban rejlő kockázatokat. A hosszú távú célok összeegyeztetése a rövid és középtávú célokkal megteremti a hitelességet és minimalizálja a befektetői kockázatot.

- Ki kell tűzni az üvegházhatású gázok kibocsátására vonatkozó kötelező csökkentési célokat az arról szóló

nyílt egyeztetéseket követően, hogy ezek milyen gazdasági hatással járnak és miként befolyásolják a versenyképességet;

- Fel kell térképezni az ágazati célokat (pl. energaintenzitás, megújuló energia, energiahatékonyság, hozzáférés az energiához, közlekedés, erdőirtási sebesség, mezőgazdasági kibocsátás);
- Nyílt egyeztetéseket követően – amelyek az elfogadható kockázati toleranciával, valamint a kitétségek és sérülékenységek mérséklésére irányuló célokkal foglalkoznak – ki kell dolgozni a nemzeti alkalmazkodási tervet.

Szakpolitikák

Az adott ország nemzeti törvényhozási kultúrájától függően a szakpolitikák lefektethetők egyetlen keretjogszabályban vagy több jogszabály, rendelet, határozat, kötelező érvényű terv formájában.

Csökkentési szakpolitikák – az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése és korlátozása érdekében

- A szén-dioxid (és más üvegházhatású gázok) árazása: a valamennyi szektorra érvényes egységes szén-dioxid-árazás a leginkább költséghatékony módja az üvegházhatású gázkibocsátás csökkentésének. Ez adóztatással és kereskedési rendszereken keresztül egyaránt megvalósítható;
- Az innovációt és a hatékony, alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákat támogató intézkedések:
 - A már létező alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák elterjedését támogató gazdasági intézkedések, pl. a megújuló energiák támogatása (betáplálási tarifák); a gépjárművek differenciált adóztatása;
 - K+F támogatás: az új, alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák kutatásának és fejlesztésének előmozdításához;
- A hatékonyság útjában álló akadályok leküzdésére szolgáló lépések: többek között térbeli tervezés, energiahatékonysági előírások az építési szabályozásban és a háztartási eszközök esetében;
- Intézkedések a földhasználatból származó üvegházhatású gázkibocsátással kapcsolatban: többek között „Az erdőirtásból és az erdőpusztulásból származó kibocsátások csökkentése” (REDD+) elnevezésű program keretein belül, valamint a mezőgazdasági gyakorlat átalakításával;
- A strukturális átalakulást elősegítő intézkedések: többek között munkaerő-átképzési programok, átmeneti kompenzációs megoldások a szén-dioxid-intenzív ágazatok támogatására, valamint oktatás.

Alkalmazkodási szakpolitikák a klímaváltozás kockázatai és az általa okozott károk mérséklése érdekében

- A kockázatok beárázása: a katasztrófakockázati megfontolások és intézkedések tekintetbevételének megkövetelése a nyilvános és magánbefektetéseket érintő döntések során;
- A klímaérzékeny közjavakat érintő szakpolitikák: például a parti térségek védelmének megerősítése; a természeti erőforrások és az ökoszisztéma védelme; az alkalmazkodásspecifikus infrastruktúrát támogató beruházások (pl. árvízvédelem); és kutatás (pl. termények és gyógyszerek);
- Szociális védelem: a veszélyeztetett közösségek támogatása egészségügyi intézkedésekkel, élelmiszerrel, oktatással, lakhatással, közmunkaprogramokkal, kockázati biztosítással és vészhelyzeti szolgáltatásokkal, hogy az

Residents of Mukuru Kwa Njega slum waded through water following heavy rainfall in Nairobi, Kenya. The 2015 *El Nino* in Kenya was the most severe in 15 years.
© AFP PHOTO / Simon Maina, 2015

érintett közösségek növelhessék ellenálló képességüket; az otthonukat a szélsőséges időjárási körülmények miatt elhagyni kényszerülő – akár államuk határán túl menekülő – „környezeti menekülteket” védelmező és támogató intézkedések;

- Az alkalmazkodást akadályozó tényezők felszámolása: pl. adat- és informatikai rendszereket, korai figyelmeztető információmegosztó és -terjesztő rendszereket fejlesztő beruházások; a piaci tökéletlenségekre adandó válaszok, pl. a biztosítási tervek korlátai; együttműködés a magánszektorban tevékenykedő szervezetekkel az alkalmazkodási tevékenység ösztökélése és az ebben rejlő kockázatok csökkentése érdekében;
- Az alkalmazkodást segítő ösztönzés: többek között térbeli tervezés (pl. az építkezések kerülése a kockázatoknak kitétt területeken); tartósabb épületeket eredményező építésügyi szabályozás; a víz árázása.

Intézményi teendők

A következő intézményi teendők fontos szerepet töltenek be a szakpolitikák, jogszabályok kidolgozásának lehetővé tételében és érvényesítésében:

- Olyan független, politikailag semleges szakértői tanácsadó testület létrehozása és/vagy fenntartása, amely átlátható tanácsokkal támogathatná a kormányt a törvényben meghatározott (és hivatalos, nyilvános kormányzati választ igénylő) kibocsátáscsökkentési és alkalmazkodási célkitűzések eléréséhez szükséges szakpolitikákkal és intézkedésekkel kapcsolatban;
- A feladatok delegálása az illetékes hatóságok részére; tárcaközi és többszintű megközelítés alkalmazása, amennyiben lehetséges. Például: noha a legvalószínűbb, hogy az energiatermelési ügyekkel egyetlen központi hatóság foglalkozik, az alkalmazkodás számos kérdése

lokalizálható, és ezért érdemes ezeket átadni az illetékes helyi hatóságoknak;

- Parlamenti ellenőrzés: a klímavédelemért felelős miniszter(ek)től a parlament előtti legalább évenkénti jelentéstétel megkövetelése, hogy beszámolhasson (beszámolhassanak) a kormány jogszabályban és Párizsi Megállapodásban vállalt célkitűzések elérése és köteleességek teljesítése érdekében tett lépéseiről, többek között a klímavédelem anyagi forrásaira is kitérve; teljes parlamenti vita;
- A jogszabályok tartalmazzanak egyértelmű rendelkezéseket a betartásra és az ellenőrzésre vonatkozólag;
- A törvényhozás és a releváns szakpolitikák közötti párbeszéd biztosítása a következetesség érdekében és azért, hogy elkerülhetővé váljanak az egymásnak ellentmondó jelzések vagy motivációk.

Finanszírozás

A hatékony megvalósításhoz szükséges anyagi források a következők segítségével biztosíthatók:

- A nemzetközi klímavédelmi alapok (pl. GEF, GCF) hatékony lehívásához szükséges eljárások létrehozása;
- Megfelelő források biztosítása a nemzeti költségvetésben a klímaváltozáshoz kapcsolódó szakpolitikák megvalósításához;
- Nemzeti fejlesztési intézmények, bankok létrehozása, valamint a köz- és magánszféra közötti partnerségek lehetővé tétele annak érdekében, hogy megfelelő klímavédelmi kezdeményezésekhez irányíthassák a befektetéseket;
- A fejlett országoknak gondoskodniuk kell róla, hogy megfeleljenek azon vállalásuknak, amely szerint 2020-

ig évente összesen 100 milliárd USD-t juttatnak a fejlődő országoknak a csökkentési és alkalmazkodási intézkedésekhez.

2. cselekvési terület A Kiotói Jegyzőkönyv Dohai Módosítása ratifikálásának és hatálybaléptetésének felgyorsítása, a Párizsi Megállapodás legkésőbb 2018. június végéig történő gyors ratifikálásának, elfogadásának, jóváhagyásának vagy az ahhoz való csatlakozásnak a támogatása.

Törvényhozókként elismerjük felelősségünket saját parlamentünk támogatásában és bátorításában, hogy az minél hamarabb ratifikálja a Kiotói Jegyzőkönyv Dohai Módosítását, valamint hogy minél hamarabb (de legkésőbb 2018. június végéig) ratifikálja, fogadja el, hagyja jóvá a Párizsi Megállapodást, illetve csatlakozzon hozzá annak érdekében, hogy a Megállapodás hatályba lépessen (a Párizsi Megállapodás 21.1 cikke kimondja, hogy a Megállapodás az azt követő 30. napon lép hatályba, amikor legalább 55 fél – amelyek hozzávetőlegesen az összes üvegházhatású gáz kibocsátás 55%-áért felelnek – letétbe helyezte ratifikációs, elfogadási, jóváhagyási vagy csatlakozási okmányait az Egyesült Nemzetek Szervezete New York-i központjában).

Olyan parlamentek esetében, amelyeknél a ratifikáció, jóváhagyás, elfogadás vagy csatlakozás lassú vagy késedelmet szenved, a parlamenti képviselők a következő lépéseket tehetik meg:

- Azonosítsák az okokat: pl. a politikai akaraterő hiánya, adminisztratív akadályok és/vagy a technikai kapacitás problémái (pl. törvényszövegezési vagy -bevezetési nehézségek, a ratifikálási vagy csatlakozási ügyekben jártas szakemberek hiánya); és
- Dolgozzanak ki olyan nemzeti szakpolitikákat és stratégiákat, amelyek célja választ adni ezekre a

problémákra, és megújítani a Kiotói Jegyzőkönyvben és a Párizsi Megállapodásban foglalt nemzetközi kötelezettségek tiszteletben tartása melletti nemzeti elkötelezettséget a szükséges jogszabályi és adminisztratív lépések elfogadása által, hogy a Kiotóban és Párizsban aláírt Jegyzőkönyvet illetve Megállapodást nemzeti szinten a gyakorlatba ültethessék.

3. cselekvési terület A nemzeti és nemzetközi kötelezettségek ellenőrzésének megerősítése, beleértve a nemzeti jogszabályok kormány általi végrehajtását, az átláthatóság fokozását, a klímavédelmi tevékenységek elszámoltathatóságát és a jelentéstételt.

Parlamenti képviselőkként elfogadjuk az abbéli felelősségünket, hogy ellenőrizzük kormányaink teljesítményét a nemzeti és nemzetközi klímaügyi kötelezettségek és belföldi jogszabályok alkalmazásában. Elkötelezetten támogatjuk az erőteljes elszámoltatási intézkedések és az átláthatóság beemelését a nemzeti klímaváltozási jogszabályokba, valamint azt, hogy a rendelkezésre álló parlamenti folyamatok teljes skáláját – beleértve az eseti bizottságok hatékonyságának maximalizálását – alkalmazva biztosítsuk, hogy kormányaink eleget tessenek kötelezettségeiknek.

Vállaljuk különösen a következőket:

- A klímavédelemért és katasztrófakockázat-csökkentésért felelős miniszter(ek)től a parlament előtti legalább évenkénti jelentéstétel megkövetelése, hogy beszámolhasson (beszámolhassanak) a kormány nemzeti jogszabályokban vállalt célkitűzések elérése és nemzetközi köteleességek teljesítése érdekében tett lépéseiről; teljes parlamenti vita;
- Rendszeres találkozik szervezése törvényhozók pártokon átívelő csoportjai és a klímavédelemért felelős miniszter között, hogy – többek között – megvitathassák a nemzeti álláspontot az Egyesült Nemzetek Szervezetében lebonyolítandó tárgyalások előtt. A tárgyalások után ugyanígy egyeztessék az eredményeket és azok kihatásait a nemzeti törvényhozásra és szakpolitikákra;
- Az egyértelmű jogszabályi rendelkezések biztosítása a betartás és az ellenőrzés érdekében valamennyi rendelkezésre álló parlamenti folyamat alkalmazásával;
- A nyilvános vita biztosítása a nemzeti klímaváltozás-csökkentési célkitűzések megállapításához és azok rendszeres felülvizsgálatához; alkalmazkodás és kockázatcsökkentés;
- A törvényhozás és a releváns szakpolitikák közötti párbeszéd biztosítása a következetesség érdekében és azért, hogy elkerülhetővé váljanak az egymásnak ellentmondó jelzések vagy motivációk.

4. cselekvési terület A nemzeti klímavédelmi jogszabályok és más társadalmi célkitűzések között fennálló következetesség és párhuzamok fejlesztése, többek között a szegénység csökkentése, a katasztrófakockázat csökkentése, az energiához történő hozzáférés javítása, a nemek közötti egyenlőség megvalósítása és az ökoszisztémák védelme terén.

A klímaváltozás egyszerre jelent veszélyt és lehetőséget is a fenntartható fejlődés terén. Kulcsfontosságú biztosítani, hogy a klímavédelmi jogszabályok és szakpolitikák megfeleljenek az egyéb társadalmi célokat (többek között a szegénység csökkentését, a katasztrófakockázat csökkentését, az energiához való hozzáférést és a nemek közötti egyenlőséget) szolgáló jogszabályoknak és szakpolitikáknak, valamint hogy ezek kölcsönösen erősítsék meg egymást.

Vállaljuk a következőket:

- Elvégezzük a meglévő releváns klímavédelmi jogszabályok és szakpolitikák áttekintését annak érdekében, hogy megfelelő módon tükrözzék az egyéb társadalmi célkitűzéseket (különösen a Szendai Katasztrófakockázat-csökkentési Keretet, az SDG-eket és az IPU nemekre érzékeny parlamentekkel kapcsolatos cselekvési tervét);
- Figyelembe vesszük ezeket a társadalmi célkitűzéseket, amikor folytatjuk a klímaváltozásra adandó jogszabályi válaszok kidolgozását.

Cselekvési területek az IPU számára – részletesen

1. cselekvési terület A klímaváltozás tudatosítása a parlamenti képviselők körében, valamint pártokon átívelő támogatás megteremtése a klímaváltozás nemzeti kockázatainak kezeléséhez.

Fontos szerep jut az IPU-nak a klímaváltozással kapcsolatos ismeretterjesztésben és cselekvésre buzdításban a széles politikai spektrumot képviselő parlamenti képviselők körében. Ez nem csupán azokat a törvényhozókat foglalja magában, akik közvetlen felelősséggel tartoznak – vagy természetüknél fogva érdeklődnek – a klímaváltozás iránt, hanem azokat a képviselőket is, akiknek felelőssége kiterjed a hatékony klímapolitika és jogszabályok kulcsfontosságú elemeire (finanszírozás, energia, közlekedés, egészségügy, katasztrófakockázat-kezelés).

An agreement between IPU and Arnold Schwarzenegger's R20 Regions of Climate Action will work to strengthen the parliamentary response to climate change. © French National Assembly, 2015

Az IPU a következőket vállalja:

- Biztosítja, hogy a klímaváltozás – és különösen a Párizsi Megállapodásra adott válaszok, valamint a kormányzati kötelezettségek ellenőrzése – 2016-ban és azt követően is fontos eleme marad az IPU munkájának és rendezvényeinek. Ide tartoznak nemcsak a kifejezetten a klímaváltozással foglalkozó rendezvények és intézkedések, hanem azok is, amelyek más releváns területekhez (többek között a pénzügyek, energia, közlekedés, egészségügy, fenntartható fejlődés és katasztrófakockázat-kezelés területéhez) kapcsolódnak;
- Támogatja a nemzeti, pártokon átívelő csoportok kialakulását és működését csakúgy, mint a megfelelő, klímaváltozással foglalkozó intézményi struktúrák (pl. nemzeti bizottsági struktúrák) megteremtését és működését; támogatja a regionális és nemzetközi parlamentekkel és parlamenti csoportokkal való párbeszédet;
- Támogatja a parlamenti képviselők és parlamenti szolgálatok kapacitásépítését annak érdekében, hogy a klímaváltozással kapcsolatban elterjedjen a hosszú távú szemlélet, az aktuális parlamenti struktúrára vagy az egy esetleges későbbi kormányváltás által eredményezett egyéb változásokra való tekintet nélkül.

2. cselekvési terület A legjobb törvényhozási és ellenőrzési gyakorlatok bemutatásának hirdetése és támogatása.

Az IPU páratlan platformja a parlamenti együttműködésnek. Tagjai gazdag és értékes tapasztalatokkal rendelkeznek a klímaügyi jogszabályok megtervezésében, elfogadásában és alkalmazásának ellenőrzésében.

Mindezen tapasztalatokra támaszkodva az IPU a következőket vállalja:

- Esettanulmányokat készít – a fejlett és fejlődő országokban tapasztaltakra egyaránt támaszkodva – a klímavédelmi legjobb gyakorlatok bemutatása érdekében (kitérve a csökkentésre, az alkalmazkodásra és a kormányok ellenőrzésére). Ezek az esettanulmányok népszerűsíthetők az IPU rendezvényein, terjeszthetők a tagok között, a képviselők pedig felhasználhatják ezeket nemzeti parlamentjeikben;
- A parlamentek közötti bilaterális, regionális és nemzetközi kapcsolatokat kezdeményez a legjobb gyakorlatok megosztásának lehetővé tételében.

3. cselekvési terület A törvényhozók és az Egyesült Nemzetek Szervezete közötti kapcsolat megerősítése, többek között a fokozott párbeszéd előmozdítása a törvényhozók és az ENSZ-folyamatok vezető tisztségviselői között; a törvényhozók ENSZ-tárgyalásokhoz való könnyebb hozzáféréseinek támogatása.

Mivel a parlamentek központi szerepet töltenek be a klímaváltozásra adott nemzeti és nemzetközi válaszok meghozatalában, komoly előnyök származnak az UNFCCC-folyamatok és a parlamenti képviselők közötti kapcsolatok megerősítéséből.

Az IPU a következőket vállalja:

- Támogatja és elősegíti a parlamentek és az ENSZ-folyamatok vezető tisztségviselői közötti fokozott párbeszédet, többek között az UNFCCC tárgyalási fordulókat előtt, alatt és azokat követően;
- Szót emel, hogy a parlamenti képviselők fokozottan és következetesebben hozzáférjenek az ENSZ tárgyalásaihoz, különösen azok a képviselők, akik hivatalosan is felelősek a klímaváltozással kapcsolatos munka felügyeletéért; a jobb hozzáférésnek köszönhetően a törvényhozók hatékonyabban elláthatják felügyeleti szerepüket;
- Az éves COP/CMP ülésekhez kapcsolódó parlamenti rendezvényeket szervez, amelyek célja a parlamenti képviselők első kézből származó információkkal történő ellátása a kormányközi üléseken felmerült legfontosabb témákkal és megközelítésekkel kapcsolatban, valamint a parlamenti képviselők és az UNFCCC-folyamatban szerepet vállaló kormányzati tárgyalók közötti párbeszéd támogatása.

4. cselekvési terület A törvényhozók és az érintett civil társadalmi szervezetek közötti kapcsolatok megerősítésének támogatása.

A klímavédelmi szakpolitikák, jogszabályok erőteljesebbek és hatékonyabbak, ha figyelembe veszik az ezzel foglalkozó civil társadalmi szervezetek nézeteit és tapasztalatait.

Az IPU a következőket vállalja:

- Bátorítja és lehetővé teszi a parlamenti képviselők és az illetékes civil társadalmi szervezetek (többek között a környezetvédelemmel és fejlesztés-politikával foglalkozó civil szervezetek, akadémikusok, ifjúsági szervezetek, gazdasági csoportok és ágazati szövetségek, szakszervezetek, kutatóintézetek) közötti erősebb kapcsolatokat a klímaváltozás és a fenntartható fejlődés témájában; ez elősegíti, hogy a civil társadalmi álláspont megjelenjen a megfelelő IPU-rendezvényeken, és

támogatja a parlamenti képviselők részvételét a megfelelő civil társadalmi rendezvényeken;

- Nemzetközi, regionális és nemzeti rendezvények révén megteremti a parlamenti képviselők és a legmegfelelőbb tudományos, gazdasági, civil társadalmi és köz-, illetve magánszektorbeli szakértők közötti kapcsolatok platformját.

DIRECTEUR

PRESIDENCE DE LA COP

CREDITIC CO

PRESIDENT

Partnerségek és érdekképviselési koalíciók

A parlamenti képviselők és az IPU erőfeszítései a klímavédelmi és fenntartható fejlődési szerepvállalás fokozása és az ambíciók növelése terén megsokszorozhatóak, ha a szereplők partnerségben dolgoznak az azonos vagy hasonló célokkal rendelkező szervezetekkel.

A parlamentek képezik a kapcsot a helyi szint és a nemzeti szakpolitikák, jogszabályok között. Számos lenyűgöző példáját ismerjük a helyi és szubnacionális szintű (önkormányzati, városi, regionális) klímavédelmi tevékenységeknek. A parlamenti képviselőknek szerepük van a helyi szintű legjobb gyakorlatok azonosításában és bemutatásában, ami által információt biztosítanak a nemzeti szakpolitikák és a törvényhozás számára és ami által az ilyen legjobb

French Foreign Affairs Minister and President of COP21 Laurent Fabius, raises hands with Secretary-General of the United Nations Ban Ki-moon and France's President Francois Hollande after adoption of a historic global warming pact at the Climate Conference in Paris. © Citizenside/AFP/Jonathan Raa, 2015

gyakorlatokat közvetítik nemzetközi szinten is az IPU-n keresztül.

Éppen ezért kiemelt fontosságú, hogy az IPU és tagjai proaktív módon keressék a partnerségi lehetőségeket és a strukturált párbeszédet a szereplők széles körével. Az IPU és tagjai vállalják az új partnerségi lehetőségek felkutatását, illetve a meglévő együttműködések megerősítését a releváns szervezetekkel szubnacionális, nemzeti és nemzetek feletti szinten, valamint az üzleti világ és a civil társadalom képviselőivel.

Parlamenti szervezetek, szövetségek és struktúrák

Az IPU elkötelezett, hogy szorosan együttműködjön azon meglévő és új partnereivel a globális és regionális parlamenti szervezetek, szövetségek és struktúrák köréből, amelyek környezetvédelmi ügyekkel és a klímaváltozással foglalkoznak; többek között – de nem

kizárólag – a következőkkel:

- **IPU társult tagok és állandó megfigyelői státussal rendelkezők:** (Andoki Parlament, Frankofon Parlamenti Közgyűlés, Európai Parlament, az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése, Mediterrán Parlamenti Közgyűlés stb.);
- **Parlamenti szövetségek** (GLOBE International, a Világbank és a Nemzetközi Valutaalap Parlamenti Hálózata, Klímaparlament stb.).

Kormányközi és egyéb szervezetek, struktúrák

Az IPU folytatja szoros és kölcsönösen előnyös együttműködését azokkal a kormányközi szervezetekkel és hivatalokkal, amelyek vezető szerepet töltenek be a fenntartható fejlődés és a klímaváltozással szembeni küzdelem globális erőfeszítéseiben. Különös figyelmet fordítunk a következő szervezetekkel történő együttműködésre:

- Az **ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye** (UNFCCC) titkársága mint a globális klímavédelmi tárgyalások mozgatórugója és a COP/CMP ülések szervezője, amelyeken az IPU mint megfigyelő vesz részt a kormányközi szervezetek között;
- Az **ENSZ Környezetvédelmi Programja** (UNEP) mint a világ vezető környezetvédelmi hatósága, amely meghatározza a napirendet, és a fenntartható fejlődés környezeti dimenziójának következetes alkalmazását hirdeti úgy az ENSZ-en belül, mint azon kívül, többek között a világ parlamentjeinek közösségében;
- A **Meteorológiai Világszervezet** (WMO) mint az ENSZ hiteles szószólója a Föld légkörének állapotával és viselkedésével, annak az óceánokkal összefüggő működésével és az éghajlattal, valamint a vízforrások ebből következő eloszlásával kapcsolatosan;

- Az **ENSZ Katasztrófakockázat-csökkentési Hivatala** (UNISDR), mint a katasztrófacsökkentési tevékenységek koordinálásának központja az ENSZ rendszerein belül és kívül, valamint a Szendai Katasztrófakockázat-csökkentési Keret 2015–2030 megvalósító hivatala, különös kitételekkel a parlamentekre vonatkozólag;
- Az **ENSZ Fejlesztési Programja** (UNDP) mint a vezető ENSZ-hivatal, amely a tagországok fejlesztési céljainak elérését és a szakpolitikák, intézményi képességek és partnerségi képességek kifejlesztését szolgálja többek között a nemzeti törvényhozási intézményeknek nyújtott sokoldalú támogatás révén;
- A **Nemzetközi Megújuló Energia Ügynökség** (IRENA) mint az országokat a fenntartható energiapályák megteremtésére irányuló törekvésekben támogató kormányközi szervezet, amely egyben kiválósági központként és a megújuló energiára

vonatkozó szakpolitikai, technológiai, erőforrás- és finanszírozási ismeretek tárházaként is működik;

- A **Vöröskereszt és Vörösféldhold Társaságok Nemzetközi Szövetsége** (IFRC) mint a világ legnagyobb humanitárius hálózata, amely segíti a veszélyeztetettség csökkentését, fokozza az ellenálló képességet és támogatja a nemzetközi béke eszméjét a humanitárius szabványok fejlesztésével, partnerként részt vesz a fejlesztési munkában, hozzájárul a katasztrófaelhárításhoz, és támogatja az egészségesebb és biztonságosabb közösségeket.

Helyi és szubnacionális önkormányzatok, hatóságok

A nemzeti törvényhozások, a szubnacionális önkormányzatok és a helyi hatóságok egyaránt osztoznak a klímaváltozás kihívásaira adandó megfelelő

szabályozói válaszok kidolgozásának felelősségében. Az IPU fokozza együttműködését a következőkkel:

- **ICLEI: A Helyi Önkormányzatok a**

Fenntarthatóságért mint a világ több mint 1000 nagyvárosát, városát és városi térségét tömörítő vezető szervezet, amelynek célja a globális fenntarthatóság támogatása a helyi cselekvésen keresztül; az IPU partnere az UNFCCC kapcsán rendezendő egyeztetések szervezésében;

- **R20: Az Éghajlat-politikai Cselekvési Régiók** mint a zöld gazdasági fejlődéssel szubnacionális szinten foglalkozó szereplők nemzetközi koalíciója, amely állami és magánszektorbeli partnereket – beleértve a törvényhozókat is – ültet egy asztalhoz a zöld szakpolitikák, technológiák és finanszírozási megoldások összehangolása érdekében;

- **C40:** mint a világ megvárosainak szövetsége, amelynek tagjai elkötelezettek a klímaváltozás elleni küzdelem iránt a hatékony együttműködés, a tudásmegosztás, valamint a tartalmas, mérhető és fenntartható éghajlat-politikai cselekvés eszközeivel.

- **Klímatudományok és kutatóintézetek**

A klímaváltozás terén a szakpolitikusok különösen támaszkodnak a klímatudományokkal foglalkozó testületek tájékoztatására és tanácsaira. Az IPU szándéka, hogy növelje az ilyen jellegű intézményekkel folytatott együttműködés lehetőségét:

- Az **Éghajlat-változási Kormányközi Testület** (IPCC) mint a klímaváltozás értékelésével foglalkozó vezető világszervezet; az UNEP és a WMO hozta létre, célja a szakpolitikusok – többek között a törvényhozók – informálása a klímaváltozással kapcsolatos aktuális,

tudományos ismeretekről és a klímaváltozás potenciális környezeti, szocioökonómiai hatásairól;

- A **Grantham Klímaváltozási és Környezeti Kutatóintézet** (London School of Economics and Political Science) mint a világ vezető szakpolitikai kutató- és oktatóközpontja a klímaváltozással és a környezettel kapcsolatban; többek között a mérőföldkőnek tekintett globális klímavédelmi jogszabályok tanulmánya (Global Climate Legislation Study) elkészítője;
- A **Nemzetközi Környezetvédelmi és Fejlesztési Intézet** (IIED) mint a világ egyik legbefolyásosabb, a nemzetközi fejlesztési és környezetvédelmi politikával foglalkozó szakpolitikai kutatóintézete, amely – többek között a parlamenti képviselők munkájának támogatásával – hidakat épít a szakpolitika és a gyakorlat között;

- A **Földliga** (Earth League) mint a világelső kutatóintézetek neves tudósait tömörítő nemzetközi szövetség, amelynek tagjai a klímaváltozáshoz, a természeti erőforrások kimerítéséhez, a talajpusztuláshoz és a vízhiányhoz kapcsolódó sürgető ügyekre adandó válaszokon dolgoznak együtt;
- A Természetvédelmi Világszövetség (IUCN) **Környezetvédelmi Jogi Központja** mint olyan testület, amely a döntéshozók munkáját tájékoztatással, jogi elemzéssel, tanácsadói szolgáltatásokkal, jogszabály-szövegezéssel, mentorálással és kapacitásépítéssel segíti nemzeti, regionális és globális szinten.

Magánszektorbeli szervezetek

A klímaváltozás elleni küzdelemben kulcsfontosságú szerepet tölt be a magánszektor, különösképpen a köz- és magánszféra közötti partnerségeken keresztül. A jogszabályok akkor igazán hatékonyak, ha tükrözik a magánszektor befektetéseinek stimulációjához szükséges szabályozási keretekre jelentkező igényt, amely végeredményben felgyorsíthatja az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra történő áttérést. Az IPU ezért elkötelezett a legfontosabb magánszektorbeli szervezetekkel meglévő kapcsolatok megerősítése és az új kapcsolatok kialakítása iránt. Ilyen szervezetek többek között a következők:

- **Világgazdasági Fórum** (World Economic Forum, WEF), a köz- és magánszféra együttműködésének nemzetközi szervezete. A fórum a világ fontos politikai, gazdasági és egyéb társadalmi vezetőivel dolgozik a

globális, regionális és ágazati programok formálása érdekében.

- **Üzleti Világtanács a Fenntartható Fejlődésért** (World Business Council for Sustainable Development, WBCSD), amely egy vezérigazgató irányítása alatt álló, az előre tekintő vállalatokat tömörítő szervezet, amely a nemzetközi üzleti közösséget mobilizálja a gazdaság, a társadalom és a környezet fenntartható jövőjének megteremtése érdekében.
- **Nemzetközi Partnerség a Fenntartható Villamosságért** (Global Sustainable Electricity Partnership, GSEP), egy olyan nonprofit szervezet, amelynek tagjai a világ vezető villamossági vállalatai, és amely a villamossági ágazat projektjein, valamint humánkapacitás-építő tevékenységein keresztül támogatja a fenntartható energiafejlődést a világ fejlődő országaiban.

The use of petroleum in the production of plastics is one of the leading contributors to fossil fuel emissions, a major cause of climate change. © AFP/Fred Dufour, 2015

Inter-Parliamentary Union

For democracy. For everyone.

Inter-Parliamentary Union

Chemin du Pommier 5

CH - 1218 Le Grand-Saconnex/Geneva

Tel.: +4122 919 41 50

Fax: +4122 919 41 60

E-mail: postbox@ipu.org

www.ipu.org